

Boekverslag Scholieren.com

Roman van Lancelot door Onbekend

Eelco de Jong

Titel

Roman van Lancelot

Samenstelling en vertaling

J. P. Bruggink, P. J. J. van Geest, C. L. P. Körmann Rudi, Y. Lammers, H. M. van Soest en J.C. Wilhelm

Uitgeverij

Querido's Uitgeverij b.v. Amsterdam

Uitgave

Griffioen

Achtergrondinformatie

De enorme periode van de Middeleeuwen die maar liefst 1000 jaar duurt, wordt over het algemeen opgesplitst in drie periodes, namelijk de Vroege, de Hoge en de Late Middeleeuwen. De Vroege Middeleeuwen, waarin God voor bijna alles centraal stond (theocentrisch), de Hoge Middeleeuwen, toen de steden begonnen op te komen en de Late Middeleeuwen, toen het burgerlijke centraal stond. De Roman van Lancelot speelt zich weliswaar af in de eerste periode, maar is geschreven in de laatste en daarom is het een hoofse roman. Hoofs betekent letterlijk 'zoals aan het hof' en figuurlijk 'hoffelijk' en is een type roman dat in Frankrijk tegen het einde van de 12e eeuw naar voren kwam. Een belangrijk verschil tussen de hoofse en vóórhoofse romans, ook wel Karelromans genoemd, is dat in de hoofse romans de ridders echt edele mensen zijn in plaats van de gewetenloze monsters die ze waren in de vóórhoofse romans.

De Roman van Lancelot is duidelijk een Arthurroman. De historische achtergrond van de Arthurromans is echter minder zeker dan bij de Karelromans, het is namelijk niet eens zeker of Arthur wel bestaan heeft. Toch is de achtergrond van alle Arthurromans hetzelfde.

Arthur, een onechte zoon van Uther Pendragon, bewijst zijn koninklijke afstamming door het magische zwaard Excalibur uit een rots te trekken. Hij sticht vrede in heel Engeland en richt op aanraden van tovenaars Merlijn de ronde tafel op: een groep ridders – o.a. Lancelot en Walewein – die de vrede moeten bewaren maar vooral

veel dappere daden moet verrichten. Arthur wordt bedrogen door zijn vrouw, deze is namelijk verliefd op Lancelot, de sterkste ridder van allemaal en wanneer Arthur dat ontdekt, gaat Lancelot terug naar zijn koninkrijk in Frankrijk. Arthur trekt hem met een leger achterna en dan ziet Mordred, Arthurs buitenechtelijke zoon, zijn kans schoon en komt in opstand. Arthur – en later Lancelot – keren terug en het verhaal eindigt met een grootse veldslag tussen de legers van Arthur en Mordred, waarbij het hele Britse ridderschap te gronde gaat.

De verschillende Arthurromans beschrijven allemaal apart het leven van één van de ridders van de Tafelronde en de roman die ik heb gelezen, beschrijft het leven van Lancelot. Vrijwel altijd wordt zo'n verhaal bijeengehouden door een 'queste', dit is een speurtocht naar een persoon of voorwerp, meestal de graal: de beker die Jezus gebruikt zou hebben bij zijn laatste avondmaal en waarin Jozef het bloed zou hebben opgevangen toen hij aan het kruis met een speer doorboord werd. Het woord 'graal' is afgeleid van het Latijnse 'gradalis' wat beker betekent.

De verhalen over koning Arthur en zijn Tafelronde waren al in de Middeleeuwen zeer geliefd. Dapperheid, trouw, ridderlijke moed en liefde voor schone jonkvrouwen zijn de 'smaakmakende' bestanddelen binnen grote thema's als het leven van Lancelot, de queste naar de mysterieuze graal en de ondergang van het rijk van koning Arthur.

Het boek dat ik gelezen heb, de zogenaamde Haagse Lancelotcompilatie, is de belangrijkste Middelnederlandse versie. De Roman van Lancelot, zoals dit handschrift ook wel wordt genoemd, telt maar liefst 87000 versregels, geschreven op 475 bladzijden. Ter vergelijking: Karel ende Elegast, een veel bekender verhaal uit de Middeleeuwen, telt niet meer dan 2000 versregels. Toch is dit nog niet de meest complete versie. De Middelnederlandse tekst is namelijk een deel van een bewerking op rijm van een dertiende-eeuwse Franse trilogie, die in proza geschreven is. Het eerste deel, Lancelot du Lac, mist in het Haagse handschrift het begin over zijn jeugd. De drie oorspronkelijk Franse delen die ik heb gelezen, de eerder genoemde Lancelot du Lac, La Queste del Saint Graal en La Mort le Roi Artu, heeft de bewerker in zijn Middelnederlandse tekst omgebouwd tot een compilatie. De man die deze compilatie heeft gemaakt, heeft de verschillende verhalen op een knappe manier met elkaar verweven via een techniek die entrelacement wordt genoemd. Dit is een bepaalde manier van structureren, toegepast om de duidelijk te maken dat de gebeurtenissen in dit verhaal vaak tegelijk plaatsvinden. Nu eens komen de belevenissen van Lancelot naar voren, dan weer die van een ander personage. Alle verschillende takken van het verhaal komen uiteindelijk weer samen in het vertrekpunt, het kasteel van Arthur.

Samenvatting

De Roman van Lancelot beschrijft het leven van de ridder Lancelot van Lac. Hij leeft in de vroege Middeleeuwen en is een van de 12 ridders van de Tafelronde

van koning Arthur. Arthur is koning van een enorm gebied dat was verdeeld in 12 kleinere koninkrijken. De ridders van de ronde tafel zijn er omdat de koning Arthur een einde wil maken aan de strijd tussen de leenmannen. Deze hebben voortdurend ruzie over wie de voornaamste plaats mag bekleden. Omdat de tafel nu rond is, is er dus niemand de baas. In het verhaal laten de ridders niet alleen hun hoofsheid zien in gevechten maar gaan ze ook op zoek naar de heilige graal. Lancelot wordt beschouwd als de beste ridder van de hele wereld. Hij is verliefd op de vrouw van Arthur, koningin Guinevere. Deze houdt ook veel van Lancelot en deze gelooft dat hij door haar liefde zo sterk en dapper is. Zijn neef Walewein is ook een vooraanstaand ridder, maar hij doet toch voor Lancelot onder als het op een duel aankomt. In deze roman komt het verschillende keren voor dat Lancelot gevangen wordt genomen of dat hij ridders of jonkvrouwen uit kastelen redt. Er komen vreemde monsters en dwergen in voor en Lancelot maakt die stuk voor stuk af waardoor hij gedurende het verhaal meer en meer als een ware held wordt gezien. Wat dit betreft is het boek niet erg realistisch, en lijkt het een beetje op een sprookje.

Het hele boek draait om de hoofsheid van de ridders. Het komt dus steeds aan op moed, dapperheid en eerlijkheid, wat ook een voorwaarde is om de heilige graal te mogen zien. De ridders moeten 'maagd' zijn en hun hele leven biechten anders zouden ze het niet waard zijn de graal en de wonderen die daarbij horen te zien. Lancelot komt daar niet voor in aanmerking; hij heeft vaak stiekem met de koningin de nacht doorgebracht. Bohort, Galahad en Percheval komen wel in aanmerking voor het zien van de graal en krijgen die na lange tijd zoeken ook te zien. Jozef van Arimathea was degene die uit de hemel komt om hun de graal te laten zien en daarbij vele hemelse spijzen uitreikt.

Door een valstrik van Pelles' dochter heeft Lancelot bij haar een kind verwekt: Galahad. Deze zal later de beste ridder worden. Lancelot komt op een dag bij Morgein de Fee, de zus van koning Arthur. Hij wordt daar anderhalf jaar lang vastgehouden omdat zij jaloeers is op Guinevere. Als hij daar in een kamer opgesloten zit, maakt hij uitvoerige, gedetailleerde tekeningen van hem samen met Guinevere. Morgein bedenkt dan al dat ze dit aan Arthur moet laten zien om hem tegen Lancelot te keren. Na een poosje besluiten enkele ridders Lancelot te zoeken maar wanneer dit niet lukt, wordt Guinevere diep ongelukkig. Buiten de kamer waar Lancelot voor de rest van z'n leven zou moeten zitten, is een mooie tuin aangelegd, daar ziet Lancelot een ontluikende roos. De roos doet hem denken aan de koningin, maar omdat hij niet bij de roos kan, wordt hij zo boos op zichzelf dat hij een tralie breekt en ontsnapt. Wanneer Arthur na een poos bij Mordred komt en de tekeningen ziet, zweert hij dat hij Lancelot zal doden. Lancelot wordt naar z'n eigen land gestuurd, daar vecht hij tegen Arthur en de andere ridders die Arthur trouw zijn. Dat is het begin van het einde voor Arthur, want in de tijd daarna valt Arthurs rijk door onderlinge ruzies uiteen. Omdat Arthur een poosje weggaat, is het

rijk alleen voor Mordred, de zoon van Arthur, en die neemt de macht over. Als Arthur terugkomt, vechten ze een tweestrijd en Mordred komt daarbij om. Lancelot vecht nog tegen de zonen van Mordred die worden verslagen. Guinevere treedt in het klooster en Arthur wordt meegenomen met zijn zus Morgein de Fee op een boot. Lancelot treedt ook in het klooster en sterft daar.

Titelverklaring

De roman van Lancelot is een boek waarin het leven van Lancelot van Lac een belangrijke rol speelt.

Genre

De roman van Lancelot behoort tot de literatuur en is een hoofse ridderroman. Het bevat ook veel elementen van een liefdesverhaal, en dan doel ik natuurlijk op de relatie die Lancelot heeft met Guinevere, Arthurs vrouw.

Personen

De hoofdpersoon van dit boek is Lancelot van Lac. De roman bestaat uit drie delen en Lancelot speelt vooral in het eerste deel, Lancelot du Lac, een heel erg belangrijke rol. Lancelot is een karakter, van een zwart-wit deling is bij hem geen sprake. Hij is de belangrijkste en beste ridder uit het hele verhaal, maar toch houdt hij zich niet aan z.g. 'richtlijnen voor de ideale ridder'; hij vrijt namelijk met de vrouw van zijn koning. Over het uiterlijk en de leeftijd wordt niet iets concreets verteld, maar het is duidelijk dat Lancelot een beresterke en knappe vent is, aangezien dat bij zijn rol van beste ridder past. Tegelijk is hij een slimme man, verschillende malen ontsnapt hij door middel van een list.

Lancelot wordt niet alleen bemind, maar ook gehaat door andere ridders zoals Mordred die jaloers zijn vanwege zijn talenten. Ook Arthur haat Lancelot wanneer hij ontdekt dat zijn vrouw met hem vreemdgaat.

Tijd

Het verhaal speelt zich af in de vroege Middeleeuwen. Tussen het begin en het eind van het verhaal verloopt er denk ik ongeveer een jaar of 40. Dit is alleen een gok, omdat nergens staat vermeld hoe oud Lancelot was aan het begin of aan het eind van het verhaal. Het verhaal is erg chronologisch verteld, er zijn dus ook geen terugblikken. Sprongen in de tijd zijn er wel, maar dit zal er ook mee te maken hebben dat het vertelde verhaal maar een deel is van de complete oorspronkelijke Franse Lancelotcompilatie.

Perspectief

Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van de alwetende verteller, dat kun je afleiden uit dingen als: 'Terwijl Lancelot gevangen zat, beleefde Walewijn een heel avontuur mee, wat ik nu zal vertellen.'

Plaats

Het verhaal speelt zich af in Engeland, daar bevindt zich namelijk het koninkrijk van Arthur. Een belangrijke plaats waar veel delen van het verhaal zich afspelen, is het kasteel van Arthur. Hier komen de hoofdpersonages eens in de zoveel tijd weer bij elkaar om uiteenlopende redenen. Dit is overigens kenmerkend voor Arthurromans; ze beginnen en eindigen per definitie op deze plek.

Begin en einde

Het verhaal begint met een inleiding die gebruikelijk is bij middeleeuwse verhalen; oorspronkelijk werden deze verhalen namelijk van mond tot mond verteld en doorverteld. Het verhaal begint dan ook zo: 'Hiervoor heb ik veel mooie geschiedenissen verteld en als we verder gaan, zal ik nog veel meer spannende verhalen vertellen. Ze gaan over vreugde en verdriet, over wonderlijke zaken en grote daden van de ridderschap'. Wanneer de lezer dit voor het eerst leest, zal hij zich afvragen wat er met deze zinnen wordt bedoeld. De hoofdpersonen worden in het verhaal als oude bekenden behandeld en zonder enige inleiding in het verhaal geworpen. Wat dit betreft begin je dus midden in het verhaal. Belangrijk is echter de zoektocht naar de graal, die de gebeurtenissen in het boek bijeen houdt. Het verhaal eindigt met de veldslag in Rome tussen Arthurs en Mordreds mannen. Uiteindelijk sterven ze allebei. De 'verteller' eindigt het verhaal ongeveer zó: **Maar** ik niet kunnen vinden over Lancelot. Alles wat een ieder vertelt over Lancelot en niet in dit verhaal voorkomt is een leugen, want als ik nog meer had geweten had ik het wel verteld. Ik bid tot God en de heilige maagd Maria dat zij het mij vergeven als ik gelogen heb. Amen.' Ook hier is net als in het begin van het verhaal een soort extra aantekening toegevoegd door de verteller.

Thema

Het thema van het verhaal is hoofsheid: enkele motieven zijn dapperheid, trouw, ridderlijke moed en liefde voor schone jonkvrouwen. Deze spelen een belangrijke rol in het verhaal.

Stijl

Ik vond het taalgebruik, dat zoals ik verwachtte anders is dan taal dat we nu gebruiken, vaak moeilijk, juist door die verschillen. Ik moest me goed concentreren om de betekenis goed tot me door te laten dringen. Het verhaal bevatte veel dialoog. Hiervoor geldt ook dat het veel concentratie vergde.

Mening

Ik heb voor het vak Nederlands het middeleeuwse boek 'Roman van Lancelot' gelezen. Ik vond het niet erg leuk om te lezen, en ik zal proberen uit te leggen waarom.

Ten eerste trekt de omgeving waarin het verhaal zich afspeelt mij niet. Ridders, jonkvrouwen, tovenaars, kastelen en monsters; deze zijn allemaal niet aan mij besteed. Ook is het duidelijk dat de verteller de luisteraar probeert te amuseren met veel gevechten tussen ridders. Die gevechten hadden best interessant kunnen zijn, als ze niet zo vaak terugkwamen en niet alsmaar hetzelfde leken.

Ten tweede vind ik de verhaallijn te vaag. Het leek soms alsof de verschillende gebeurtenissen niets met elkaar te maken hadden; alleen de queeste houdt de gebeurtenissen nog enigszins bij elkaar. Bovendien vind ik het plot een van de belangrijkste dingen wanneer ik bepaal of ik een boek goed vind of niet. Wanneer deze dan naar mijn persoonlijke smaak te weinig aanwezig is, is mijn oordeel over een boek snel bepaald.

Wat ik eerlijk moet zeggen is, dat ik had verwacht dat er in het boek een duidelijke zwart-wit deling was, dat wil zeggen dat elk personage óf een 'goeie' óf een 'slechte' zijn. Dit bleek dus, tegen mijn verwachtingen in, niet zo te zijn. Maar eerlijk is eerlijk, in geen enkel goed boek komt deze deling tegenwoordig nog voor. Alleen in schifromans, strips, B-films of parodieën zie je soms dit soort tweedelingen.

Het is denk ik wel duidelijk: ik zal niet snel voor de lol een middeleeuwse roman gaan lezen. Ik pak liever een moderne roman!